Komunikat Ministerstwa Finansów o jednorazowym podatku majątkowym i jednorazowych świadczeniach pieniężnych

(A) Ustawą budżetową na rok 1975, ogłoszoną w Dzienniku Ustaw nr 48, poz. 273, wprowadzony został jednorazowy podatek majątkowy i jednorazowe świadczenie pieniężne.

Decyzje te mają na celu uzyskanie dodatkowych środków na realizację zwiększonego programu socjalnego w drodze jednorazowego obciążenia niektórych grup osób o stosunkowo wysokich dochodach. Posunięcia te nie oznaczają jakiejkolwiek zmiany polityki rolnej, ani polityki wobec rzemiosła, ponieważ mają charakter doraźny.

Do uiszczenia **jednorazowego podatku majątkowego** są obowiązane osoby, które w okresie od dnia 1 stycznia 1954 r. nabyły i posiadały w dniu 31 grudnia 1974 r. na obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej majątek o wartości przekraczającej 700 000 zł.

Za majątek ten uważa się tylko budynki mieszkalne lub ich części, działki budowlane oraz inne grunty wraz z ogrodzeniem nie stanowiące gospodarstwa rolnego, garaże oraz inne urządzenia i zabudowania uboczne nie służące działalności gospodarczej, a także samochody osobowe, jachty i łodzie motorowe, z wyjątkiem rybackich. Przy ustalaniu wartości majątku nie bierze się pod uwagę nieruchomości nabytych w ramach akcji osiedleńczej, nieruchomości nabytych przez repatriantów za środki pochodzące z repatriacji, nieruchomości otrzymanych w zamian nieruchomości wywłaszczonych lub nabytych za środki uzyskane z tytułu wywłaszczenia lub sprzedaży nieruchomości w trybie przepisów o wywłaszczeniu, jak również budynków lub ich części nabytych w trybie przepisów o sprzedaży przez państwo domów i lokali mieszkalnych oraz działek budowlanych.

Do majątku nie wlicza się także samochodów przeznaczonych do wykonywania działalności zarobkowej w transporcie osobowym oraz samochodów produkcji krajowej i krajów socjalistycznych lub nabytych w ramach eksportu wewnętrznego, chyba że chodzi o osoby posiadające dwa lub więcej samochodów; wówczas samochody te wlicza się do majątku.

Od wartości poszczególnych składników majątku odlicza się pozostające w związku z ich nabyciem lub ulepszeniem długi na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej oraz długi zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach. Wartość budynków mieszkalnych przyjmuje się w wysokości ustalonej dla celów obowiązkowego ubezpieczenia od ognia, aktualnej na dzień 1 stycznia 1975 r. jeżeli jednak tak ustalona wartość ze względu na szczególnie kosztowne wyposażenie budynku lub jego położenie jest znacznie niższa od wartości rynkowej, wartość takiego budynku będzie ustalona na podstawie opinii biegłych.

Przy ustalaniu obowiązku podatkowego i wysokości podatku:

- majątek małżonków łączy się i opodatkowuje na imię obojga małżonków, stosując tę zasadę także w razie wyłączenia lub ustania wspólności majątkowej w czasie trwania małżeństwa, chyba że przyczyną ustania było zniesienie wspólności majątkowej przez sąd,
- do wartości majątku rodzi-

lającej wysokość podatku i po 25 proc. kwoty ustalonego podatku — w terminach do dnia 30 października 1975 r. do dnia 31 maja 1976 r. i do dnia 30 października 1976 r. W przypadku wpłaty całego podatku w terminie do końca 1975 r. podatek obniża się o 10 proc. Bliższe dane co do przedmiotów wchodzących w skład majątku podlegającego opodatkowaniu oraz wysokości podatku zawiera rozporządzenie Rady Ministrów ogłoszone w Dzienniku Ustaw z 1975 r. nr 1. poz. 3.

Jednorazowe świadczenie pieniężne należy się od osób, które w roku 1974 prowadziły i w roku 1975 prowadzą:

1) działalność zarobkową podlegającą opodatkowaniu podatkami obrotowym i dochodowym (opłacie skarbowej), a także zwolnioną od tych podatków (opłaty skarbowej) z tytułu uruchomienia nowego zakładu,

2) uprawy w szklarniach, uprawy pieczarek, sadownictwo, chów młodego drobiu tuczonego (brojlerów) lub hodowlę lisów i norek.

Jednorazowe świadczenie pieniężne wynosi od osób opłacających:

a) opłatę skarbową z tytułu wykonywania rzemiosła — 2.000 zł

b) zryczałtowane podatki obrotowy i dochodowy w formie karty podatkowej — 3.000 zł

c) zryczałtowane podatki i dochodowy w formie ryczałtu dla członków spółdzielni rzemieślniczych — 10.000 zł

d) zryczałtowane podatki obrotowy i dochodowy w pozostałych formach — 8.000 zł

e) podatki obrotowy i dochodowy na zasadach ogólnych, obowiązujących do prowadzenia ksiąg podatkowych — 15.000 zł

f) podatki obrotowy i dochodowy, obowiązanych do prowadzenia ksiąg handlowych — 30.000 zł

— nie więcej jednak niż 20 proc. kwoty podatków obrotowego i dochodowego (opłaty skarbowej) należnych za 1974 r., a jeżeli chodzi o rzemieślników prowadzących zakłady piekarskie — nie więcej niż 15 proc.

Jednorazowe świadczenie pieniężne od pozostałych osób wynosi:

a) od każdego m kw. nadwyżki ogólnej powierzchni szklarni lub powierzchni zajętej pod uprawę pieczarek ponad 100 m kw. — 25 zł,

b) od każdego ara nadwyżki powierzchni sadu ponad 1 ha — 25 zł,

c) od każdego sprzedanego kurczęcia tuczonego (brojlera) — 0,50 zł,

d) od każdej samicy stada podstawowego ponad ilość zwolniona od podatku dochodowego: lisa — 100 zł i norki — 50 zł

— nie więcej jednak niż 50.000 zł od osoby zobowiązanej do uiszczenia świadczenia.

Wysokość jednorazowego świadczenia pieniężnego od osób, które w 1975 r. korzystają ze zwolnienia od podatków obrotowego i dochodowego (opłaty skarbowej) z tytułu uruchomienia nowego zakładu ustala się odpowiednio według zasad określonych w pkt. 1 w zależności od formy opodatkowania, która by miała do nich zastosowanie, gdyby nie korzystały ze zwolnienia.

Rozporządzeniem ministra finansów z dnia 21 grudnia 1974 r. (Dz.U. nr 51, poz. 338) zwolnione zostały od jednorazowego świadczenia pieniężnego sady w wieku do 10 lat oraz tzw. sady zblokowane. Z obniżek korzystać będą zespoły indywidualnych rolników (obniżka w wysokości 20 proc. świadczenia), a także gospodarstwa sadownicze w zależności od ilości zakontraktowanych i dostarczonych owoców.

Jednorazowe świadczenie pieniężne **płatne jest bez wezwania** w dwóch równych ratach na rachunek terenowego organu administracji państwowej, który jest właściwy dla wymiaru zobowiązań podatkowych w zakresie podatku obrotowego (ryczałtu), opłaty skarbowej z tytułu wykonywania rzemiosła, podatku gruntowego lub podatku dochodowego z tytułu prowadzenia hodowli zwierząt futerkowych.

Terminy płatności rat jednorazowego świadczenia pieniężnego są następujące:

1) pierwsza rata — do końca marca 1975 r., a dla osób wykonujących działalność ze względu na jej charakter w okresie krótszym niż rok (sezonowo) — do końca czerwca 1975 r.

2) druga rata — do końca września 1975 r. (PAP)

★

★ ★

(P) Podatków na ogół się nie lubi. Nie darzą ich sympatią zwłaszcza ci, którzy mają je płacić. To oczywiste. Można natomiast porozmawiać o gospodarczej i społecznej celowości tych dwóch jednorazowych świadczeń, o których mowa w komunikacie Ministerstwa Finansów.

Jak państwo państwem — podatki zawsze istniały i będą istnieć, jako jedno ze źródeł dochodów budżetu. W niektórych państwach podatki od ludności stanowią przeważającą

i kultury (np. wynalazcy, wybitni uczeni, konstruktorzy, czołowi twórcy kultury), ani w tych, którzy, ciułając lata całe, zbudowali sobie np. dom, a dziś są na emeryturze i ich obecne dochody są raczej skromne. Trzeba jednak pilnie baczyć, aby ów elastyczny system zwolnień i ulg nie wywołał fali protekcjonizmu, który zaprzepaściłby społeczne przesłanki.

Świadczenie pieniężne od gospodarki prywatnej ma charakter powszechny i jest — podkreślamy — doraźne. Nie zmienia obowiązujących zasad su-

● do wartości majątku rodziców dolicza się i opodatkowuje na ich imię wartość majątku należącego do dzieci niepełnoletnich w dniu 1 stycznia 1975 r., chyba, że dzieci nabyły majątek od osób trzecich.

● majątek rodziców i dzieci pełnoletnich łączy się i opodatkowuje na imię rodziców i tych dzieci, jeżeli pozostają z rodzicami we wspólnym gospodarstwie domowym i nie posiadają lub nie posiadały własnych źródeł przychodów pozwalających na nabycie majątku.

Jednorazowy podatek majątkowy pobiera się od nadwyżki wartości majątku ponad kwotę 700 000 zł. Podatek ten wynosi od 10 proc. do 50 proc. tej nadwyżki zależnie od jej wysokości. Jeżeli majątek został nabyty w drodze spadku, zapisu, darowizny lub zasiedzenia, podatek zmniejsza się o podatek od nabycia praw majątkowych w związku z nabyciem tego majątku.

Wojewodowie zostali upoważnieni do udzielania ulg i zwolnień w jednorazowym podatku majątkowym osób, które wniosły trwały wkład w dziedzinie rozwoju nauki, techniki, kultury i gospodarki narodowej.

Osoba, na której ciąży obowiązek zapłacenia podatku obowiązana jest bez wezwania w terminie do dnia 28 lutego 1975 r. złożyć zeznanie wg ustalonego wzoru w wydziale finansowym urzędu powiatowego (miejskiego), na terenie którego był położony majątek w dniu 31 grudnia 1974 r. Jeżeli majątek był położony na obszarze działania więcej niż jednego wydziału finansowego zeznanie należy złożyć w wydziale finansowym na terenie którego jest położony majątek stanowiący największą wartość lub w wydziale finansowym, według miejsca zamieszkania. Do wydziału tego należy się również zwrócić o formularze zeznania oraz bliższe informacje.

Podatek jest płatny: zaliczkowo w wysokości 25 proc. podatku należnego od wartości majątku wykazanej w zeznaniu — w terminie do dnia 31 marca 1975 r., w wysokości 25 proc. kwoty ustalonego podatku po potrąceniu zaliczki, o której wyżej mowa — w terminie 14 dni po doręczeniu decyzji usta-

ności stanowią przeważającą część dochodów budżetu, u nas — raczej ich margines: łącznie z podatkiem od funduszu płac sięgają zaledwie 8,3 proc. dochodów budżetu. Wynika to, rzecz jasna, z zasad ustroju, w którym głównym składnikiem majątku narodowego jest gospodarka uspołeczniona. Dochody z niej są też m. in. podstawowym źródłem finansowania wydatków na cele socjalne.

Bieżące pięciolecie jest przełomowe w polityce socjalnej państwa. W latach 1971—1975 w szybkim tempie nadrabia się zaległości z poprzednich lat.

Przypomnijmy w telegraficznym skrócie: zrównanie uprawnień pracowników fizycznych i umysłowych; rozszerzenie opieki nad matką i dzieckiem; wzrost rent i emerytur; rozwój lecznictwa i opieki zdrowotnej (objęcie bezpłatną opieką ludności rolniczej).

Te posunięcia kosztują sporo. Tempo wzrostu wydatków na cele socjalne jest w tych latach wyższe niż dynamika dochodu narodowego. Jednorazowe ściągnięcie podatku majątkowego oraz świadczenie pieniężne od gospodarki prywatnej ułatwi gromadzenie środków na cele socjalne. Takie są gospodarcze przesłanki tych dwóch świadczeń.

A teraz o przesłankach społecznych. Oba podatki stanowią niewątpliwie pewną korektę w podziale dochodów ludności: ci, którzy zgromadzili majątek, noszący znamiona luksusu — częścią tego majątku mają się podzielić z tymi, którym już teraz trzeba zaspokoić pilne potrzeby socjalne.

Szacuje się, że jednorazowy podatek majątkowy będzie dotyczył kilkunastu tysięcy osób. Niektóre spośród nich uznają to, być może, za krzywdzące. Znaczna jednak większość społeczeństwa uzna to chyba nie za krzywdę, lecz raczej za przejaw pewnej niwelacji niesprawiedliwości społecznej. Często bowiem, zwłaszcza w środowiskach robotniczych, padają krytyczne uwagi w sprawie ludzi, których wzbogacenie nie jest proporcjonalne do wkładu pracy.

Podatek majątkowy ma być zastosowany elastycznie, to znaczy tak, aby nie godził ani w ludzi, którzy dorobili się majątku dzięki szczególnie dużemu wkładowi pracy do gospodarki

kreślamy — doraźne. Nie zmienia obowiązujących zasad systemu podatkowego. (rdl)